

Засідання клубу «Екос»

**Керівник клубу
Башинська Олена
Миколаївна,
вчитель біології,
перша категорія**

Сміття та його переробка

Мета: виховання любові до природи та рідного краю, бережливого ставлення до природних ресурсів, формування екологічної свідомості шляхом критичного мислення, формування вміння самостійно здобувати інформацію, проводити дослідження та працювати в групах.

Xід заняття

I. Організаційний етап

II. Мотивація

(слайд)

Наша красива зелена планета, на жаль, з кожним роком перетворюється на планету, завалену сміттям. Вона потребує захисту від самої людини. І хочеться голосно крикнути, щоб почули всі:

**Добрим світ створив Творець
Сонце - спільний наш отець,
А Земля, – звичайно, мати
Треба Землю врятувати!**

(відео)

Справді, сміття на планеті можна побачити скрізь: і в містах, і в селищах (слайд) (слайд). Є річки, (слайд) води в яких практично не видно. Такою річкою є одна із річок Індонезії – Цітарум. На узбережжях океанів (слайд) теж навколо непотрібні речі.

Сміття на українських вулицях давно перейшло з розряду побутових проблем в ранг національної катастрофи. На жаль, бруд у парках, лісах, на берегах річок, озер став настільки звичним, що багато хто й взагалі не помічає його, сприймаючи як невід'ємну і неминучу частину пейзажу.

Ми підійшли з вами до теми нашого заняття.

III. Вивчення нового матеріалу.

Повідомлення теми заняття та визначення з учнями завдань. (слайд)

Які б питання ви хотіли з'ясувати сьогодні на занятті?

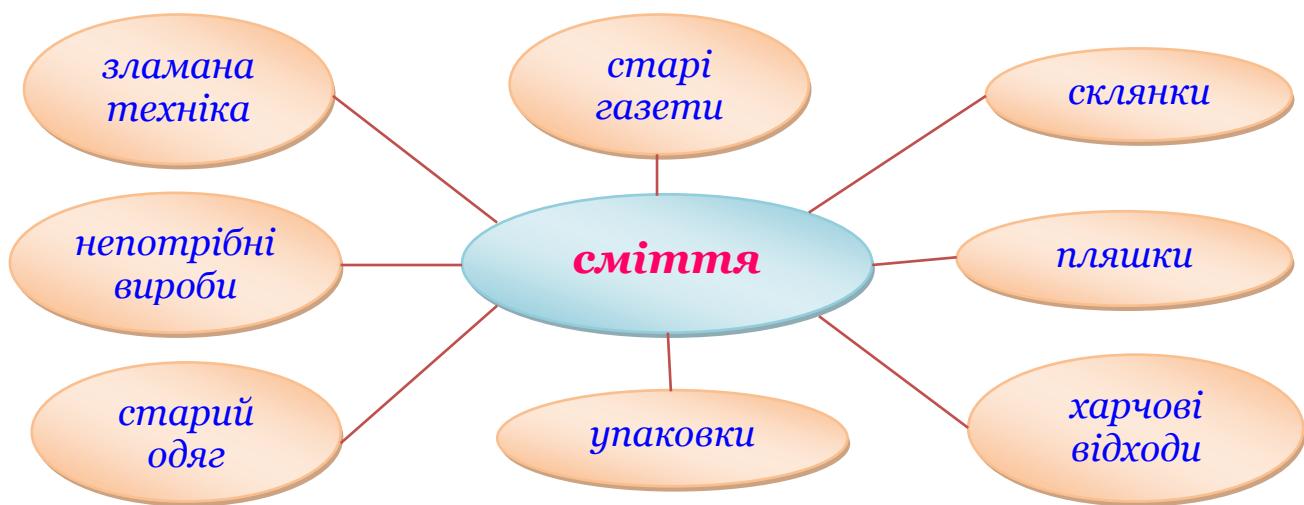
Що таке сміття та його структура?

Масштаби сміттєвого забруднення.

Шляхи переробки сміття.

Складти поради: «Що я можу зробити особисто щодо рішення цієї проблеми».

1. Сьогодні вранці ви йшли до школи (слайд). На своєму шляху (слайд), на жаль, ви не могли не помітити сміття. То що ж таке сміття на вашу думку?

Сміття або побутові відходи – непотрібні речі, які вийшли з ужитку, це те, що забруднює довкілля. (слайд)

Сміття – це відходи сфери споживання, житлових масивів, організацій, установ, торгівельної мережі, об'єктів будівництва, вулиць.

2. Робота в групах

Три домашні групи: «Статистик», «Соціолог», «Дослідник».

Повторення алгоритму роботи в групі, роздача карток.

Закінчти речення:

Найцікавішим на сьогоднішньому занятті було _____

Я особисто для рішення цієї проблеми _____

Виступи груп з випереджуvalним завданням

Група «Статистик»: склад сміття. (слайд)

Група «Соціолог»: проведення опитування учнів 6 класів та дорослих людей по певним питанням з приводу рішення проблеми сміття, обговорення результатів. (слайд)

Група «Дослідник»: обговорення досліду «сміттєвий кошик».

(слайд)

Давайте поміркуємо: які причини зростання кількості сміття щороку? (робота в групах)

- 1. Надмірне споживання.**
- 2. Невихованість громадян.**
- 3. Необізнаність у тому, які способи поводження з відходами є най-небезпечнішими**
- 4. Реклама.**
- 5. Незначні штрафи та відсутність контролю.**

Іронічно кажуть: саме найбільше виробництво у світі – це виробництво відходів. Давайте конкретніше зупинимося на сучасних шляхах переробки сміття:

- a. сміттєвалища відкритого та закритого типу** (слайд)
— існують біля кожного населеного пункту. Відбувається випаровування, розчинення небезпечних речовин у воді та їх надходження у ґрунти, а звідти – до рослин. Навіть після закриття через 50 років звалище діє як «вибухівка уповільненої дії». При розкладі деяких видів сміття виділяється метан, що входить до переліку парникових газів.
- б. частково сміття відправляється на** (слайд) **сміттєспалювальні заводи**, на яких при температурі 1200°C спалюється. Обсяг відходів зменшується у кілька разів, зате забруднюється викидами атмосфера.
- в. компостування органічного сміття.** (слайд)
- г) роздільний збір та утилізація або переробка.** (слайд)

Виступ групи «Статистик» (у Скандинавських країнах переробляють таким чином до 90% відходів, у США – 50-60%, а в Україні 5%. Японці з пластикових пляшок роблять меблі, офісні устаткування, навіть одяг. Переробка 4000 тонн макулатури щорічно дає можливість зберегти 100 тис. га лісу. Утилізація сміття зберігає первинні ресурси, заощаджує енергію і поліпшує стан довкілля.)

Обговорення: за і проти різних видів переробки сміття (роздаються групам кольорові папірці із завданнями).

А тепер з'ясуємо, яка ситуація із сміттям та його переробкою у нашому місті.

Виступ групи «Дослідник»

Серед побутового сміття деякі матеріали є довговічними. Період їх розкладу від 50 до 100 років і більше. Деякі мають короткий період розкладу.

Виконання вправи «Період розкладу»

Назва матеріалу	Період розкладу
Папір	
Метал	
Фільтр від сигарет	
Поліетиленовий пакет	
Скло	

Пронумерувати матеріали, з яких виготовляють предмети, відповідно до їх довговічності: 1 – матеріал, що розкладається найшвидше, а 5 – найдовше. (слайд)

Серед відходів, які потрапляють на звалище, є такі, що піддаються біохімічному розкладу завдяки дії бактерій. Ці відходи називаються біодеградабільними. Їх розклад відбувається природнім шляхом. До цієї категорії відносяться харчові відходи, речі з природного матеріалу, вовни, хутра, деревини.

Виконання вправи: «Що це за відходи?»

Шкірка апельсина	
Пакет з- під молока	
Ніжка дерев'яного стільця	
Поліетиленовий пакет	

Іржава каструля	
Шматок хутра	
Пластмасова іграшка	
Побита скляна ваза	

Синтетична футболька	
Шапка з вовни	
Бляшка від коли	
Бавовняне простирало	

IV. Узагальнення знань

То як же жити, щоб планету не захламити до кінця? Жити так, щоб «виробляти» менше сміття!

Виконуємо вправу «Ярмарок ідей»

Учні мають надати якомога більше пропозицій, як можна зменшити кількість побутового сміття та як раціонально його використовувати.

1. Відмовитись від використання одноразових предметів.

2. Вторинне використання паперу.

3. Сумки для покупок – з натурального матеріалу.

4. Віддавати, дарувати речі, які стали непотрібними.

5. Даруємо речам друге життя.

6. Сортuvання сміття для подальшої переробки.

7. Допомога своїй громаді (очищення територій від сміття).

Виготовлення тетрапаків та показ екологічної сумки.

Вивістти на дощці учнівські малюнки долонь із закінченими реченнями.

V. Підсумок заняття

(слайд)

Подивітесь на ці долоньки. Лише зусиллям всіх разом, поки ще не пізно, можна подолати цю страшну екологічну проблему. Після сьогоднішнього заняття, хочеться вірити, що кожен із вас не залишиться байдужим до забруднення довкілля. I майбутні покоління, які будуть жити після нас, застануть нашу планету чистою, гарною, зі співом птахів та сміхом дітей.

Заняття факультативного курсу «Основи критичного мислення»

**Каленський Віктор
Степанович,
вчитель фізики та
інформатики,
вища категорія,
«старший учитель»**

Критичне читання

Очікувані результати

Після цього заняття учні зможуть:

- пояснювати, що означає працювати з текстом з позиції критичного мислення;
- самостійно використовувати інструменти критичного читання;
- розмежовувати ідеї автора тексту, коментарі до них та свої міркування;
- оцінювати значення подібних навичок для себе особисто.

Основні питання теми:

- критичне читання;
- інструменти критичного читання.

Обладнання: роздатковий матеріал, проектор.

Регламент уроку:

Вступна частина - 4 хв.

Основна частина – 30 хв.

Заключна частина – 6 хв.

Організація пізнавальної діяльності учнів

Вступна частина

Вчитель розпочинає вступну частину уроку тим, що за допомогою методу мозкового штурму збирає ідеї учнів з приводу того, що для них означає термін «**читати вдумливо**». Ідеї можна записувати на дощці.

У працях учених, присвячених критичному мисленню, часто зустріть термін «**критичне читання**».

Під ним розуміють такий спосіб опрацювання тексту, коли ми:

- не читаємо текст механічно, а обдумуємо прочитане, прагнемо сформувати власну обґрунтовану точку зору стосовно інформації, яку несе текст;
- розуміємо текст, формулюємо власні висновки, ставимо свої запитання, до того ж такі, відповіді на які є неоднозначними і потребують пошуку відповіді в кількох джерелах;
- усвідомлюємо, що всі тексти конструюються і кожен автор підбирає матеріал на свій вибір, трактує його по-своєму, іноді свідомо чи несвідомо щось замовчує. Тому читач зобов'язаний критично осмислювати прочитане.

Вчитель пропонує учням обговорити питання «Чи важливе для вас уміння читати критично? Чому?»

Основна частина

Критичне читання вимагає від нас використання спеціальних інструментів:

- читання з маркуванням тексту;
- подвійний щоденник;
- припущення на основі запропонованих слів;
- читання із зупинками;
- читання в парах;
- метод опорних слів;
- спрямоване читання.

Вчитель знайомить учнів з основними методами роботи з текстом та запрошує їх об'єднатися в групи для подальшої роботи.

Вчитель пропонує учням перейти [до додатку № 1 «Читання з маркуванням тексту»](#).

В додатку знаходиться інструкція по роботі з текстом та сам текст.

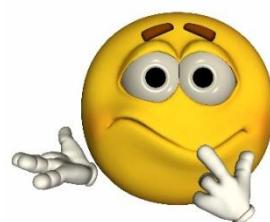
Вчитель знайомить учнів з інструкцією, після чого вони починають працювати з текстом. По закінченню відведеного часу для виконання роботи групи обмінюються результатами своєї роботи.

Аналогічно учні працюють з додаткам [№2 «Подвійний щоденник»](#) та [додатком №3 «Припущення на основі запропонованих слів»](#).

Заключна частина

На закінчення уроку учитель пропонує учням заповнити таблицю, що знаходиться перед ними.

Запиши, що сподобалось на уроці

Запиши, не що сподобалось на уроці

Запиши, що зацікавило на уроці

**Насамкінець вчитель ставить перед учнями завдання:
скласти сенквейн на тему «текст».**

Домашнє завдання: конспект.

Додаток 1

Інструкція до роботи з текстом

1. Уважно прочитайте текст.
2. Проставте на полі тексту певні позначки – маркери.
 - «+» позначте, що вам відомо.
 - «-» позначте, що для вас є новим
 - «!» позначте те, що є для вас цікавим і неочікуваним.
3. Обговоріть результати роботи в групах.

Температура тіла – важливий індикатор нашого здоров'я

Температура тіла є важливим індикатором нашого здоров'я. Що таке нормальна температура тіла? Яка частини тіла дає найточнішу відповідь на це питання?

Наш організм має дивну здатність зберігати свою температуру в межах безпечної діапазону для людського життя. Коли ви відчуваєте жар, чи починаєте потіти, тіло охолоджується. Коли ви відчуваєте холод, чи починаєте тримтіти, то, тіло генерує тепло.

Вам напевно відомо що нормальна температура людського тіла складає 36-37°C. Однак, є також кілька варіантів для нормальній температурі тіла, які залежать від багатьох факторів, таких як час доби, температури зовнішнього повітря, вік людини та інші.

Температура може варіюватися від 36,1°C до 37,2°C, і вона вважається в межах норми. Також температура тіла зазнає незначних змін протягом дня. Найнижча вона вранці між 4 і 6 годинами ранку і висока ввечері, близько 6 до 8 годин вечора. Під час сну зазвичай температура починає падати, забезпечуючи здоровий сон.

Температура тіла вимірюється за допомогою різних видів термометрів в різних частинах тіла. Температура у роті може залежати від багатьох факторів і вона як правило нижче. Вушна температура трохи вище, ніж усі показання температури у тілі людини.

Температура в пахвах є найбільш неточною.

Багато хто з нас бояється лихоманки і дуже часто зменшують лихоманку ліками. Тим не менш, лихоманка не хвороба, а механізм захисту організму, який бореться з інфекціями, тобто лихоманка взагалі нешкідлива. Лихоманка уповільнює ріст хвороботворних бактерій і активізує білі кров'яні клітини, щоб боротися з інфекцією. Лихоманка може становити $37,8^{\circ}\text{C}$ – 40°C . Загальне правило говорить, що ліки від лихоманки необхідні, коли вона змушує вас або вашу дитину відчувати дискомфорт чи виникають інші небезпечні ознаки, такі як утруднене дихання або біль.

Цікаві факти про плазунів і земноводних

Індійський слон гине протягом трьох годин після укусу кобри, якщо вона вжалила його в кінець хобота – найвразливіше місце слона. Відчуваючи себе у небезпеці, кобра піднімає передню третину тіла. У деяких випадках її голова при цьому може знаходитися на рівні голови дорослої людини.

Пітон страждає здуттям живота. Його тіло наповнене газами ще декілька днів після прийняття їжі. Щодня пітони з'їдають кількість їжі, що відповідає масі їхнього тіла. Одного разу в шлунку піtona було знайдено тіло леопарда. Довжина цього піtona становила $5,7\text{ м}$.

Коралових аспідів (рід отруйних змій) називають «хвилинними зміями», оскільки існує думка, що вкушена ними тварина помирає протягом хвилини. Звичайно на крупну здобич це не поширюється. Зіткнувшись з перешкодою, наприклад з камнем, кораловий аспід лякається, ховає голову під згорнуте тіло, перекочується з боку на бік, а задню частину тіла піднімає вертикально, звернувши хвіст у кільце.

Отруйні залози змії **кайсака** містять в середньому 150 мг отрути (максимум – 310 мг). А для того, щоб убити людину, потрібно всього лише 50 мг .

У деяких земноводних спостерігається синдром **Пітера Пена**, званий також **неотеніє**. Це означає, що вони за все своє життя не розвиваються в дорослі особини і залишаються пуголовками.

Спину жаби-повитухи покривають маленькі бородавки, з яких, коли жаба перебуває в стані роздратування або якщо на неї нападає ворог, виділяється отруйна рідина з різким запахом. Цей засіб захисту настільки ефективний, що змушує будь-якого хижака припинити атаку. Завдяки цьому у жаби-повитухи практично немає біологічних ворогів. В організмі жаби-повитухи знаходиться стільки отрути, що тварина, котра її з'їсть, гине вже через кілька годин.

Комодський варан був відкритий лише у 1912 році, а до цього про нього знали лише з чуток і називали «сухопутним крокодилом». В даний час живими залишилося близько тисячі тварин цього виду. Хвіст комодоського варана складає половину довжини його тулуба.

По краях щелепи плащеносних ящірок ростуть зуби, схожі на людські корінні, ікла і різці.

Стать дитинчати крокодилів залежить від температури. При температурі $33,9^{\circ}\text{C}$ з яєць вилуплюються самці, якщо температура

нижче 30°С – самки.

Стать черепашат, як і у крокодилів, залежить від температури повітря. При температурі 32°С народжуються самки, при 28°С – самці, а якщо температура повітря близько 30°С, в яйцях розвиваються 50% самців і стільки ж самиць. Раніше черепахи допомагали відшукувати в озерах трупи людей: самогубців, жертв нещасних випадків або ж вбивств. Якщо черепаха зупинялася, це означало, що вона знайшла тіло і збирається його їсти. А в деяких районах Таїланду черепаха вважається священою твариною і її поміщають в святині.

Назва «хамелеон» походить від імені міфічного божества, яке змінювало свій вигляд. У деяких видів хамелеона є свої особливі прикраси. У хамелеона Джексона на голові є три піраміdalні вирости розташовані підряд.

Перші плазуни з'явилися на Землі близько 200 млн. років тому в пермський період.

Назва «саламандра», в перекладі з арабської і перської мов, означає «живе у огні». Саламандри володіють могутньою зброєю боротьби з ворогами. У момент небезпеки в маленьких порах, розкиданих по всій її спині виділяється біла липка рідина. Вона отруйна на стільки, що може вбити невеликого ссавця. Людина після контакту з саламандрою відчуває приступ блювоти.

Коперник – знаменитий астроном

Всі знають, що Микола Коперник - знаменитий астроном, відкривач геліоцентричної системи світобудови. Але мало кому відомо, що в молодості він два роки навчався в Італії, у місті Падуя, в тамтешньому університеті, де вивчав медицину. Університет закінчити йому не вдалося, зате довелося застосовувати отримані лікарські знання на практиці.

Його дядько, епископ, влаштував його «по блату» каноніком в собор і, за сумісництвом, комендантом Ольштинського замку. І треба ж було тому трапитися, що замок цей обложили лицарі Тевтонського ордена. Стіни замку були високі, облога тривала довго, і через кілька місяців в замку почалася епідемія невідомої хвороби. Коперник як лікар почав лікувати людей, але застосовані ним звичайні в той час ліки не допомагали.

Тоді Коперник провів справжній науковий експеримент, методику якого використовують і до цього дня, особливо в США та Англії. Він відібрав кілька груп людей і посадив їх на різні раціони харчування. Виявилось, що не хворіють тільки люди, які не їли хліб. Але, оскільки хліб був в обложеному замку основною їжею людей, відмовитися від нього було неможливо. Додаткові спостереження показали, що, отримуючи свій пайок хліба і пробираючись з ним по вузьких переходах фортеці, люди часто кидали хліб, а потім обтрушували його, обдували і з'їдали. Так зараза поширювалася по замку.

Щоб бруд було видно і її можна було зчистити, Коперник велів окрайця хліба маслити маслом, а якщо хто упустить - зчищати бруд. Начебто просто, а допомогло - хвороба припинилася. Про цю історію стало відомо. Уже після смерті Коперника слідом за однією з воєн хвороба з'явилася

знову. А може бути, це була інша хвороба (хто їх там розбере без мікробіологічного аналізу), тому що метод Коперника на цей раз не допоміг, довелося, як звичайно, робити кровопускання. Зате бутерброди припали багатьом до смаку і поступово поширилися по всьому світу.

Згодом думки про правдоподібності цієї історії розділилися. Багато хто визнав її просто жартом. Однак двоє американських істориків медицини в серйозному журналі «Журнал Американської медичної асоціації» підтвердили, що вона правдива, з посиланням на першоджерела. Але тут обурилися іудеї. Виявляється, бутерброд винайшли єреї ще в незапам'ятні часи. Наскільки це правдоподібно, судіть самі, тим більше, що якась ритуальна їжа споживається іudeями на Великдень до сих пір. Те, що вони порахували бутербродом, складається з маці, марор і харосет, воно застосовується як пасхальної жертви замість ягняти. Пояснимо. Маца - це тонкі прісні коржі, випікають на манер вірменських лавашів. Марор - набір гірких трав (буває і хрін). Харосет - суміш горіхів, сушених або свіжих фруктів, спецій і солодкого вина.

Цілющи властивості ожини

Цілющи властивості ожини не перелічити - це не тільки харчова, а й лікарська ягода. Широко застосовується при лікуванні захворювань шлунково-кишкового тракту, серцево-судинної системи та лікування шкірних хвороб. Морошку використовують як протигарячковий, протицинговий і сечогінний засіб при отруєнні важкими металами і навіть при серцевих нездужаннях.

Усі корисні якості й цілющи властивості сконцентровано саме в цій ягоді. Морошка – це здоров'я.

Морошка гарна як в лікувальному, так і в дієтичному харчуванні. Особливо корисна вона для вагітних. Чудо-ягода є основним джерелом токоферолів, так необхідних для правильного перебігу вагітності і появи на світ здорового малюка.

Коріння і листя морошки застосовують при авітамінозі, застуді, малярії, порушенні обміну речовин, при сечокам'яній хворобі як сечогінний засіб. Відвар з листя є ранозагоювальну і протизапальну засобом, особливо при внутрішній кровотечі. Плоди ж мають потогінну, протимікробну, кровоспинну, спазмолітичну, терпким діями. Морошку також використовують як засіб, що тамує спрагу.

Одним з поширених захворювань населення полярних країн - цинга. Але метод боротьби з цим захворюванням місцеві жителі знайшли саме в цій рослині - і смачно, і від цинги позбавляє.

Ягоди з медом добре зміцнюють імунітет. Але не слід вживати морошку при гастритах з підвищеною кислотністю, виразкових хворобах, захворюваннях дванадцятиталої кишки особливо в період загострення.

Морошка допомагає навіть при ракових захворюваннях шкіри, не загоюються ранах і опіках. Сік ягід морошки відмінно виліковує коросту, якщо змастити уражені ділянки шкіри. Ханти ж застосовують листя морошки як перев'язувальний матеріал, до того ж кровоспинний.

З морошки виготовляють лікувальні косметичні засоби. Завдяки чому шкіра оновлюється, стає гладкою, пружною, ніжною і оксамитовою. А волосся і нігті стають міцнішими.

Складено «спісок списків» найкращих книг всіх часів та народів

«Війна і мир» Льва Толстого очолила список із 100 найкращих книг всіх часів за версією журналу *Newsweek*. Журнал називає свій рейтинг «спіском списків», оскільки він складений із 10 подібних переліків найкращих книжок.

Назви всіх творів були занесені в комп'ютерну базу даних, де вони оцінювалися за придуманою журналом системою, що нараховувала книgam бали. Якщо дві книги набирали однакову кількість балів, то проблема вирішувалася просто: вищу сходинку посідала та, на яку *Google* давав більше результатів.

За «Війною і миром» йдуть «1984» Джорджа Оруела і «Улісс» Джеймса Джойса. На четвертому місці опинилася «Лоліта» Володимира Набокова. Також до першої десятки увійшли «Галас і лютъ» Вільяма Фолкнера, «Людина-невидимка» Ральфа Еллісона, «На маяк» Вірджинії Вульф, «Гордість і упередження» Джейн Остін, «Божественна комедія» Данте Аліг'єрі. Цікаво, що на одному - восьмому - місці виявилися «Іліада» та «Одіссея» Гомера, які, за версією *Newsweek*, є однією книжкою.

Толстой потрапив до списку двічі: «Анна Кареніна» зайняла 48-е місце. До рейтингу потрапила не лише художня література. Так, 27-у позицію тут посідає «Походження видів» Чарльза Дарвіна, а 30-у - «Капітал» Карла Маркса. Як не дивно Книга книг – Біблія виявилася лише на 41-му місці.

Додаток 2

Інструкція до роботи з текстом.

1. Прослухавши заголовок тексту, запишіть 2-3 ідеї, відповіді на які ви знайдете в тексті.

Ідея

	Ідея
1.	
2.	

Інструкція до роботи з текстом.

- 1.** Уважно прочитайте текст.
- 2.** Випишіть 2-3 цитати та запишіть, чому саме ці цитати ви вибрали.
- 3.** Обговоріть результати роботи в групах.

Золоте серце

Жив на світі чоловік. Зовні нічим не відрізнявся поміж іншими людьми, однак усі знали, що у нього в грудях олов'яне серце. На кожного, хто з ним починав розмову, ніби звалювався якийсь тягар, а з обличчя надовго зникала усмішка.

А жив у тім краї ще один чоловік. І хоч так само нічим не відрізнявся поміж людьми, але всі знали, що він володіє дивовижним скарбом — серцем зі щирого золота. Люди поважали цього чоловіка, поруч із ним велося легко й світло. Чоловік із золотим серцем завжди був готовий допомогти кожному, хто потрапляв у біду! Тож навколо нього завше юрмилися люди.

Чоловік із олов'яним серцем страшенно заздрив чоловікові з золотим серцем. Заздрісник навіть спати не міг спокійно, все думав, якого б лиха йому завдати. І нарешті надумався відібрати в нього слух, — щоб той ніколи більше не почув слів людської вдячності.

Оглух Золоте Серце. Тяжко було бідоласі, бо він не міг навіть здогадатися, чого люди від нього хочуть.

А все ж Золоте Серце вирішив іти до людей. Якщо приймуть — знов до нього повернеться щастя. А не приймуть — то на людях і помирати легше: жити без них він однаково не міг.

... **Б**ачить Золоте Серце: на дорозі, біля перевернутого воза з сіном, метушиться дядько, а зробити нічого не може — обмаль сили повернути воза. Золоте Серце мовчки підійшов до селянина й допоміг йому підняти колеса. А коли глянув йому у вічі, то помітив у них стільки вдячності, що хмурій його настрій як рукою зняло. З легкою душою подався він далі. І від кожного доброго вчинку серце його сяяло ще ясніше. Всі, кому потрібна була допомога, простували на те дивовижне сяяння.

А як довідався про це Олов'яне Серце, то луснув від зазdroщів і зlostі.

Цитата	Чому саме ця цитата?	Про що вона змушує замислитись?

Інструкція до роботи з текстом.

- 1.** Уважно прочитайте текст.
- 2.** Випишіть 1-2 слова з кожного абзацу тексту, що допоможе вам його переказати.
- 3.** Перекажіть текст, використовуючи записані слова.

Всі знають, що Микола Коперник - знаменитий астроном, відкривач геліоцентричної системи світобудови. Але мало кому відомо, що в молодості він два роки навчався в Італії, у місті Падуя, в тамтешньому університеті, де вивчав медицину. Університет закінчити йому не вдалося, зате довелося застосовувати отримані лікарські знання на практиці.

Дядько Коперніка, єпископ, влаштував його «по блату» каноніком в собор і, за сумісництвом, комендантом Ольштинського замку. І треба ж було тому трапитися, що замок цей обложили лицарі Тевтонського ордена. Стіни замку були високі, облога тривала довго, і через кілька місяців там почалася епідемія невідомої хвороби. Коперник, як лікар, почав лікувати людей, але застосовані ним звичайні в той час ліки не допомагали.

Тоді Коперник провів справжній науковий експеримент, методику якого використовують і до цього дня, особливо в США та Англії. Він відібрав кілька груп людей і посадив їх на різні раціони харчування. Виявилося, що не хворіли тільки ті люди, які не їли хліба. Але, оскільки хліб був у обложеному замку основною їжею людей, відмовитися від нього було неможливо. Додаткові спостереження показали, що, отримуючи свій пайок хліба і пробираючись з ним по вузьких переходах фортеці, люди часто кидали хліб, а потім обтрушували його, обдували і з'їдали. Так зараза поширювалася по замку.

Щоб бруд було видно і його можна було зчистити, Коперник велів окраїця хліба мастити маслом, а якщо хто упустить - зчищати бруд. Начебто просто, а допомогло - хвороба припинилася. Про цю історію стало відомо уже після смерті Коперника. Через деякий час хвороба з'явилася знову. А можливо, це була інша хвороба (хто їх там розбере без мікробіологічного аналізу), тому що метод Коперника на цей раз не допоміг, довелося, як звичайно, робити кровопускання. Зате бутерброди притали багатьом до смаку і поступово поширилися по всьому світу.

Згодом думки про правдоподібності цієї історії розділилися. Багато хто визнав її просто жартом. Однак двоє американських істориків медицини в серйозному журналі «Журнал Американської медичної асоціації» підтвердили, що вона правдива, з посиланням на першоджерела.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Урок з курсу «Основи здоров'я» 4-й клас

**Деменева Олена
Борисівна, вчитель
початкових класів,
вища категорія,
«старший учитель»**

Характер і здоров'я.

Мета: організувати роботу учнів, спрямовану на ознайомлення із поняттями «Характер», «Риси характеру», їх значенням у житті людини; переконувати учнів у необхідності збереження і зміцнення здоров'я; вчити розрізняти позитивні й негативні риси характеру, визначати риси свого характеру, аналізувати, описувати їх; узагальнити знання про емоції; розвивати зв'язне мовлення, навички роботи в групах і парах, уміння послідовно і правильно висловлювати свої думки, розмірковувати, мислити самостійно; виховувати прагнення дітей долати в собі негативні прояви, приносити задоволення і радість іншим.

Хід уроку

1. Організація класу

Давайте посміхнемося один одному і розпочнемо роботу.
Всі мають судження й думки.
Та будьте пильні, малюки.
Відповідайте чітко, вірно,
і все буде добре, імовірно.

2. Емоційна рефлексія

Ви, мабуть, помітили, що у вас на партах лежать маленькі сонечка. Чи зауважили ви, що вони якісь незвичайні? Так, у них немає ротиків і я хочу, щоб кожен із вас намалював ротик своєму сонечку відповідно до свого настрою:

:) гарний настрій
 :I стан спокою, емоційної рівноваги
 :(настрій бажано покращити

3. Актуалізація знань, умінь і навичок

Тест.

У кожного учня на парті аркуш паперу із завданням у двох варіантах.

Завдання.

Виберіть і з'єднайте лініями ситуації та емоції, які виникають у таких ситуаціях.

1 варіант

<i>Ситуація</i>		<i>Емоції</i>
<i>Мене похвалили за вимитий посуд</i>		<i>Сором</i>
<i>Мені зробили зауваження за запізнення</i>		<i>Схильованість, радість</i>
<i>Чудова сонячна погода</i>		<i>Задоволення</i>
<i>Я ліплю снігову бабу</i>		<i>Образа</i>
<i>Я бачу дівчинку, яка упала і розбила лікоть</i>		<i>Співчуття і жаль</i>
<i>Друг не виконав обіцянки</i>		<i>Радість</i>
<i>Я сам удома, хворий</i>		<i>Самотність, сум</i>

2 варіант

<i>Ситуації</i>		<i>Емоції</i>
<i>Я не виконав домашнього завдання</i>		<i>Радість</i>
<i>У мене новий велосипед і новий портфель</i>		<i>Пригніченість</i>
<i>Дощова, вітряна погода</i>		<i>Задоволення</i>
<i>Я катаюся на лижах із друзями</i>		<i>Сором, почуття провини</i>
<i>Давай швидше пиріжок, бо мене друзі чекають</i>		<i>Впертість, самотність, сором</i>
<i>Я посварився з друзями, образив бабусю</i>		<i>Самотність, сором</i>
<i>Я зроблю це по-своєму</i>		<i>Нетерплячість</i>

Для перевірки виконання завдання діти обмінюються роботами.

4. Мотивація навчальної діяльності.

— На минулому уроці ми з вами говорили про добруту. Це риса характера. Як ви вважаєте, це позитивна чи негативна риса характеру?

Ознайомлення із завданнями уроку.

На дошці плакат.

Я дізнаюся:

- що таке характер.
- позитивні й негативні риси характеру.
- вплив характеру на здоров'я.

— Подумайте і скажіть, які риси характеру нам потрібні для виконання завдань уроку.

Працьовитість, витриманість, наполегливість, уважність

5. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу.

Надання необхідної інформації.

— Давайте з вами з'ясуємо значення слова ХАРАКТЕР.

Це слово прийшло до нас із польської мови, запозичене свого часу з латини й означає «особлива властивість, відбиток, знак».

Доберіть прикметники до слова ХАРАКТЕР.

Назвіть риси гарного характеру, поганого характеру.

Самостійна робота з підручником.

— Прочитайте статтю в підручнику. А перевірити, чи правильно ви відповіли, ми зможемо, попрацювавши в групах.

Читання підручника с.61-62

Робота в групах.

- 1. Що впливає на формування характеру?**
- 2. Назвіть позитивні риси характеру.**
- 3. Які риси характеру властиві дівчаткам?**
- 4. Які риси характеру, в основному, притаманні хлопчикам?**
- 5. Назвіть негативні риси характеру.**

Хвилинка відпочинку «Зроби комплімент».

Робота в парах змінного складу.

Перегляд мультфільму «Ох і Ах».

«Мозковий штурм»

— Як впливають позитивні й негативні риси характеру на здоров'я людини?

— Мабуть, вам траплялось чути вислів «Сім смертних гріхів».

Справді, наші предки, дбаючи про високу моральність підростаючого покоління, застерігали юних від зла, вчили жити чесно і совісно, дотримуючись усталених норм поведінки. Страшних, смертних гріхів є сім, ними вважалися:

- лінь
- гнів
- обжерливість
- заздрість
- скупість
- гордість
- хтывість

За ці сім смертних гріхів Церква пророкувала найстрашнішу смертну кару — вічні муки в пеклі. Наше суспільство теж засуджує їх, бо вони руйнують нашу душу і наше здоров'я. Сучасні вчені, в результаті досліджень, прийшли до висновку, що частіше простуджуються, хворіють на грип та інші респіраторні захворювання люди з такими рисами характеру:

- впертість і негнучкість
- почуття вини
- розчарування і підозрілість
- злопам'ятність і нездатність прощати
- вразливість
- невпевненість
- збудливість і нервозність
- агресивність

Основою життя на землі є вода. Перегляньмо кадри фільму, як вода реагує на слова.

— доброта, любов, гарне ставлення до всіх людей, усмішка і весела вдача
— це справді половина здоров'я. Така людина зігріває всіх навколо себе, дає позитивний заряд на цілий день, піднімає всім настрій. А гарний настрій — запорука доброї роботи, удачі, здоровової атмосфери в колективі.

Стратегія «Трихвилинне есе».

На парті в кожного два листочки.

Завдання виконується протягом трьох хвилин. На одному листочку напишіть позитивні риси свого характеру. На другому — негативні риси свого характеру.

— **Як риси характеру впливають на твоє здоров'я?** Який висновок можна зробити? (слід намагатися подолати свої негативні риси, бо вони погано впливають на здоров'я).

6.Рефлексія.

Людина впродовж життя самовдосконалюється. Ми часто не можемо змінити ситуацію, але можемо змінити своє ставлення до неї.

Зразком може слугувати історія, яку розповів італійський письменник Бруно Ферреро у книзі «Спів польового цвіркуна: Короткі історії для душі».

«**У** молодості я був революціонером і всі мої молитви до Бога звучали приблизно так: «Господи, дай мені сили, щоби змінити світ!» Коли я сягнув зрілого віку і згадав, що ось минула вже половина моого життя, а я так нічого і не досягнув, то змінив свою молитву: «Господи, допоможи змінити тих, хто мене оточує, - мою родину, моїх приятелів - і я буду задоволений».

А зараз, коли я вже старий і мої дні добігають кінця, починаю розуміти, який з мене дурень. Тепер моєю єдиною молитвою є прохання: «Господи, даруй мені благодать змінити себе самого». Якби я так молився від початку, то не змарнував би свого життя.

Якби кожен думав про те, щоб змінити самого себе, то цілий світ став би ліпшим.

— **Чого** прагнув мудрець в молодості? Зрілому віці? Старості? Як розумієте ви його вислів: «Якби я так молився від початку, то не змарнував би свого життя».

7.Консолідація.

Давайте поміркуємо. Уявіть, що ви не просто учні, а директори підприємств, адміністрація. Дивним чином до нашого класу потрапила шкатулка, а що в ній, ми не знаємо. З огляду своєї посади аргументуйте, відкривати нам її чи ні.

Дискусія. Голосуванням вирішується, що посилку треба відкрити. В ній — сонечко.

Домалюйте ротики своїм сонечкам відповідно до настрою на кінець уроку.

Підсумкова бесіда.

— **Протягом** уроку ви працювали в групах, у парах, самостійно. Спробуйте визначити, наскільки важливим був ваш внесок у досягнення мети нашого уроку.

Нехай ваша робота на уроці стане одним із кроків формування характеру.

Якщо на вашому шляху трапиться калюжа, то щоб ви бачили не калюжу, а сонце, яке в ній відзеркалюється.

Урок з української літератури

**Кобилинська Ірина
Миколаївна, вчитель
української мови та
літератури,
вища категорія**

М. Стельмах. «Гуси-лебеді летять». Умови формування особистості Михайлика. Єдність світу природи і світу дитячої душі.

Мета: визначити роль оточення у формуванні особистості головного героя; дослідити, як у творі поєднано світ природи зі світом головного героя; розвивати впевненість учнів у висловлюванні своїх міркувань; виховувати любов до батьків, шанобливе ставлення до природи.

**Душа летить в дитинство,
Як у вирій,
Бо їй на світі тепло
Тільки там...**

Л.Костенко

Xід уроку

I. Установчо-мотиваційний етап

Учитель. Доброго дня, діти! Ось іще один урок української літератури. Він сьогодні за розкладом. Проте, сподіваюся, не за розкладом ваші почуття, думки.

Пригадайте, будь ласка, якусь приємну мить зі свого дитинства. Сподіваюсь, що спогади створили позитивний настрій і налаштували на активну роботу на уроці.

II. Повідомлення теми та мети уроку. Епіграф.

III. Активізація пізнавально-творчої діяльності учнів

1. Слово вчителя

«Дитинство – це земля, з якої виростають дерева людських талантів і характерів. Якими високими і широкими ці дерева не були б, там, у дитинстві, сховане коріння, що живить і тримає їх. Михайло Стельмах у своєму творі відслонює перед нами підземні джерела, різні шари свого дитинства», – так починає свій відгук про повість Дмитро Павличко.

2. Метод «Знаємо-Хочемо дізнатися-Дізналися»

Учні записують до таблиці те, що вони знають про твір М.Стельмаха «Гуси-лебеді летять», що хочуть дізнатися.

Знаємо	Хочемо дізнатися	Дізналися

IV. Сприйняття та засвоєння навчального матеріалу.

Учитель. Сьогодні герой нашого уроку – добра, допитлива селянська дитина, яка кожної миті пізнає світ, відкриває його таємниці, душа якої живе в гармонії з природою.

Перегляд відеосюжету з кінофільму О. Муратова «Гуси-лебеді летять».

3. Бесіда.

Які часи описано в повісті? Які статки мала сім'я Михайлика?

4. Рольова гра

У ході рольової гри учні пригадують зимові розваги сільських дітей 20-х років. Форма гри – телеміст, завдяки якому ми «потрапляємо» безпосередньо на місце подій.

Ведуча. Ми маємо прямий репортаж з місця подій. На черзі телеміст Дяківці - Корosten'.

Журналіст. Я перебуваю на прицерковному пагорбі в Дяківцях і маю унікальну можливість взяти участь у зимових розвагах місцевих дітей. Навколо панує неповторна атмосфера. На чому тут тільки не катаються: одні на санчатах, другі – на грамаках, треті – на шматкові жерсті. Хтось умудрився замість ковзанів осідлати притерті худоб'ячі кістки...

Ведуча. Христино, чи є серед дітей наш герой Михайлик?

Журналіст. Так! Він саме спускається з гірки на ночовках. Та, здається, зараз йому буде непереливки, бо виїхав Михайлик прямо перед своєю матір'ю, поблідою від страху і гніву.

Ведуча. Ми стали свідками забав тогоденних дітей.

5. «Займи позицію»

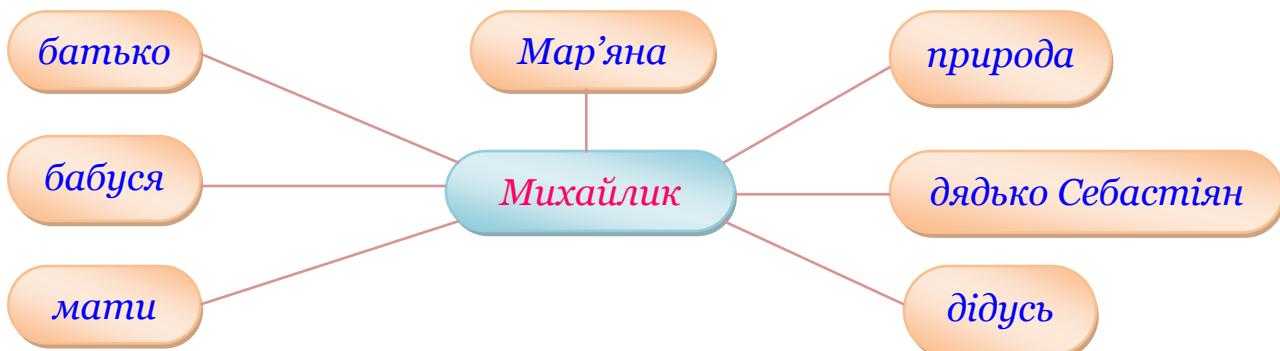
Чи погоджуєтесь ви з думкою, що Михайлик – бідна нещасна дитина, якій не поталанило тримати в руках справжньої іграшки?

6. Учитель. Михайлик був у тому віці, коли формується майбутня людина і тому так важливо навчити її любити, розуміти і цінувати життя.

Дитинство – найважливіша пора становлення особистості. Спілкуючись і споглядаючи, дитина переїмає її засвоює знання й досвід для подальшого життя. Саме від того, хто біля неї в цей період, залежить її доля, поведінка і склад особистості.

За допомогою кого і чого формується кругозір, світогляд героя? Хто і що допомагає Михайликові стати прекрасною людиною, письменником?

Побудуймо схему формування Михайлика як особистості

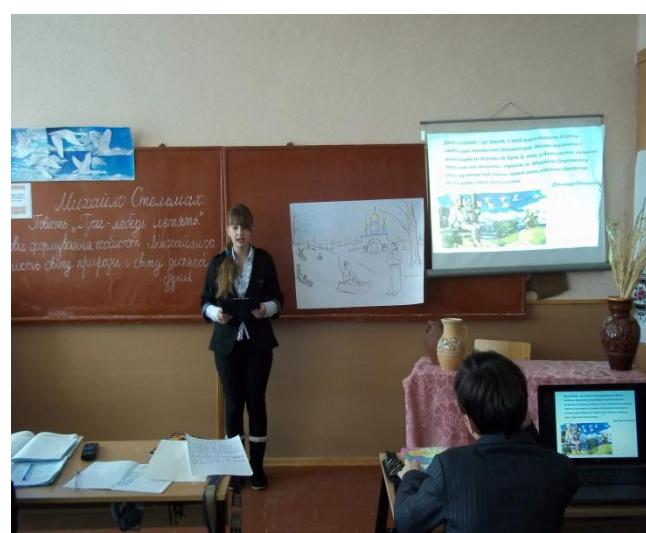

**Від кожного названого вами героя Михайлик бере певні риси.
Знайдіть їх та обґрунтуйте.**

7. Презентація домашнього завдання. Метод «Проектів».

Учні висловлюють свої міркування щодо того, чому навчають наші герої Михайлика, які риси він успадковує від них у доросле життя.

Підтверджують свої міркування цитатами з тексту.

8. Бесіда. Кожен персонаж ненав'язливо дає Михайликові в дорогу настанову, яка допоможе йому в житті.

Як Михайлик ставиться до цих людей? Чи всіх героїв він розуміє і поважає?

9. Дискусія. Чи засуджуєте ви вчинок односельця, що не дав шматка хліба голодній жінці та її хлопчику?

10. Учитель. Отже, справжню науку проходить Михайлик, спостерігаючи життя дорослого світу. Він бачить і по-своєму сприймає не тільки добро, а й зло. Михайликів кругозір формує і природа рідного краю. Вона не керує ним, а є його частиною, складовою його особистості, в якій він почувається вільно.

11. Укладання щоденника подвійних нотаток.

Зліва учні записують цитати з тексту, які найбільше вразили, які засвідчують спілкування Михайлика з природою. Справа – свої думки, асоціації, коментарі.

V. Рефлексія. Робота з таблицею «Знаємо-Хочемо дізнатися - Дізналися»

VI. Домашнє завдання. Написати твір-мініатюру «А я б з Михайликом поговорив про...»

Урок правознавства

**Бовкунова Лідія
Петрівна,
вчитель історії та
правознавства,
вчитель-методист**

Право на освіту в Україні

Мета: ознайомити учнів з основними положеннями конституційного права громадян України на освіту, правами та обов'язками учасників навчально-виховного процесу;

- розвивати уміння аналізувати нормативні акти, розв'язувати відповідні правові ситуації;
- формувати розуміння потреби в неперервній освіті та самоосвіті, висловлювати судження щодо її важливості для людини;

Тип уроку: комбінований урок.

Форма проведення: урок із використанням технологій критичного мислення

Обладнання: Конституція України, витяги із Закону України «Про освіту», кружечки, зображення виноградного листка, малюнки, паперові стрічки з написами навчальних закладів.

Хід уроку

I. Організаційний момент

II. Вступна частина (виклик)

Ти знаєш, що ти людина
Ти знаєш про це чи ні
Усмішка твоя – єдина,
Мука твоя єдина,
Очі твої – одні.

Вчитель: Людина – найцінніший скарб. Кожен із нас – неповторна особистість, яка живе сьогодні, і саме такої більше немає, не було і не буде. Людство зрозуміло це і визначило основні права та свободи людини.

Метод «Мікрофон»

Що називають правами людини?

В яких міжнародних документах вони проголошені?

Коли було прийнято «Загальну декларацію прав людини»?

Яку річницю ми будемо відзначати 10 грудня 2012 року?

Де закріплені права громадян України?

Робота з малюнками: Вчитель пропонує подивитися на малюнки учнів (картинки), що знаходяться на дошці та відгадати, які права на них зображені?

Вчитель: Всі права – це є можливості, які необхідні людині для життя та розвитку. Вони всі необхідні і важливі. Сьогодні ми познайомимося ще з одним правом, а з яким саме, ви дізнаєтесь після того, як зможете розшифрувати це слово. (в а т с о і) **Метод «Анаграма»**

(Учні пропонують варіанти)

Вчитель: Так, це право на освіту.

Що ж ви знаєте про право на освіту? В чому зміст права на освіту?

А зараз прошу вас заповнити 2 колонки **«ЗХД»**

Знаю	Хочу дізнатись	Дізнавсь

Вчитель: Сьогодні ми познайомимося з нормативними актами про освіту, дізнаємося зміст цього права, познайомимося з правами та обов'язками учасників навчально-виховного процесу, спробуємо аналізувати та вирішувати правові ситуації

Прошу відкрити зошити та записати тему уроку.

(Тема і план записані на дошці)

План

1. Для чого потрібна освіта?
2. Зміст права на освіту.
3. Які середні навчальні заклади існують в Україні?
4. Якими є права та обов'язки учнів, вчителів і батьків у навчальному процесі?

IV. Основна частина уроку

Вчитель: Тож продовжимо свою мандрівку в країну «Правознанію»

1. Для чого потрібна освіта? Роль освіти в житті людини і в моєму житті.

Про важливість освіти, знань в житті людини найкраще, найточніше сказано в прислів'ях та приказках, які є своєрідними перлинами народної мудрості.

Метод «Закінчили речення»

(Вчитель називає першу частину, а учні закінчують)

Наука в ліс не веде, а з лісу виводить.

Вчення — світ, а невчення — тьма.

Вік живи — вік учись

Письменний бачить поночі більше, як неписьменний вдень.

Шануй учителя, як родителя.

Хто пише й малює, той діток своїх годує.

Хто хоче більше знати, треба менше спати.

Потрібно учиться — завжди пригодиться

Книга вчить, як на світі жити.

Хто знання має, той мур зламає.

Хто грамоти вміє, той добре і жне, і сіє

Вчитися ніколи не пізно.

А які ви знаете вислови, прислів'я про важливість навчання та освіти?

(Учні називають прислів'я, які підібрали вдома, виконуючи д/з)

***Вчитель:** Навіщо ж потрібна освіта? Як ви зрозуміли ці вислови?*

Що особисто для вас означає бути освіченим?

Метод «гронування»

У кожного на парті лежить кружечок, прошу записати 1-2 словами. (Діти по черзі називають і передають на передню парту, а вчитель прикріплює їх до дошки, де є зображення листка винограду, у формі виноградного грона (достаток, самовираження, гарна праця, забезпечена старість, задоволення потреб, впевненість в майбутньому, розвиток, таланти і здібності, престиж в суспільстві, стати культурною людиною, відкриває можливості, захист прав і свобод, формування особистості, самореалізація, впевненість, задоволення).

***Вчитель:** Освіта — основа інтелектуального, культурного, духовного, соціального, економічного розвитку суспільства і держави.*

Мета освіти — всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, розвиток її талантів, розумових і фізичних здібностей, виховання високих моральних якостей; формування громадян, здатних до свідомого суспільного вибору; збагачення на цій основі інтелектуального, творчого, культурного потенціалу народу, підвищення його освітнього рівня; забезпечення народного господарства кваліфікованими фахівцями.

Освіта в сучасному глобалізованому й інформатизованому світі дедалі більше стає вирішальним чинником суспільного прогресу та національної безпеки, важливою складовою повного розвитку людської особистості, збільшення поваги до прав і свобод людини.

Сьогодні цілком очевидно, що без належної освіти людина не зможе забезпечити собі відповідних умов життя і реалізуватись як особистість, а також усвідомити її захистити свої права. Високий рівень освіти населення є важливим чинником, що позитивно впливає на створення сприятливих умов для повної реалізації прав і свобод людини і громадянина.

2. Зміст права на освіту в Україні

***Вчитель:** Право на освіту - це конституційне право, воно закріплене в Конституції України та в Законах України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про вищу освіту» та інших нормативних актах .*

В чому зміст цього права?

Робота з правовими джерелами (підручник стор.67)

Самостійна робота в парах: (Учні знайомляться зі змістом ст. 53 Конституції України і витягом із Закону України «Про освіту», по черзі задають один одному запитання до кожного положення статті. Потім вчитель пропонує учням озвучити свої запитання.)

Хто має право на освіту?

Яка освіта є обов'язковою в Україні?

Хто забезпечує це право?

Розвиток якої освіти забезпечує держава?

Як можуть громадяни отримати безкоштовну вищу освіту?

Яке право гарантується національним меншинам?

Як забезпечує держава право на освіту?

По ходу обговорення вчитель може пояснювати незрозумілі поняття.

Вчитель: Право на освіту забезпечується:

— розгалуженою мережею закладів освіти різних форм власності; відкритим характером закладів освіти, вибором умов для вибору профілю навчання відповідно до здібностей, інтересів громадян; різними формами навчання - очною, заочною, вечірньою, екстернатом.

Метод «Чехарда»

Вчитель: Людина вчиться все життя, тому і освіту здобуває все життя. (На партах в учнів лежать листки паперу з даними написами, треба їх розмістити в певну систему, один учень одночасно виконує цю роботу біля дошки, а потім перевіряють).

Структура освіти

- дошкільна освіта
- загальна середня освіта
- позашкільна освіта
- професійно-технічна освіта
- вища освіта
- післядипломна освіта
- аспірантура
- докторантуря
- самоосвіта

3. Які середні навчальні заклади існують в Україні.

Вчитель: Загальна середня освіта є обов'язковою в Україні.

Ст. 35 Закону України «Про освіту»

Загальна середня освіта забезпечує всебічний розвиток дитини як особистості, її нахилів, здібностей, талантів, трудову підготовку, професійне самовизначення, формування загальнолюдської моралі, засвоєння визначеного суспільними, національно-культурними потребами обсягу знань про природу, людину, суспільство, виробництво, екологічне виховання, фізичне вдосконалення.

Вчитель: Де і як можна здобути середню освіту?

(На дошку прикріплюється круг, на якому написано «загальна середня освіта», потім у формі промінців до нього добавляються смуги паперу з написами назв навчальних закладів. Смужки можуть бути різного

кольору:

- 1)** заклади, які дають тільки повну загальну середню освіту;
- 2)** заклади, які дають ще професійну освіту;
- 3)** заклади, які дають ще вищу освіту.

Які написані слова на вивіці нашої школи? Хто пам'ятає?

«Загальноосвітня середня школа І-ІІІ ступенів № 10»

Що означає цей напис: - надає загальну середню освіту

- включає ІІІ рівні освіти:

- 1)** початкова(1-4 класи) **2)** базова (5-9 класи) **3)** повна (10-11 класи)

Вчитель: А в яких ще навчальних закладах можна отримати повну середню освіту?

Метод «Мікрофон»

Вчитель за відповідями учнів продовжує складати схему:

Учні називають: гімназія, ліцей, НВК, колегіум, спеціалізовані школи, загальноосвітня школа – інтернат, спеціальна загальноосвітня школа, загальноосвітня школа – інтернат).

Вчитель: Ось ви закінчите 9 класів, який рівень освіти ви матимете?

Чи достатньо цього згідно українського законодавства?

А де ви плануєте навчатись далі?

Де ще можна здобути середню освіту?

– професійно –технічні училища;

– вечірня школа;

– коледжі, технікуми, училища (вищі навчальні заклади І-ІІ рівнів акредитації)

Метод «Кластер»

Розігрування правової ситуації учнями класу (опереджуvalne завдання)
(Юридична задача *стор.67* підручника.

Ролі: Марійка, батько, мати, класний керівник

Аналіз правової ситуації (стор. 180)

Що ми порадимо родині? Як вийти з цієї ситуації?

Адже в Україні є обов'язковою повна середня освіта.

4. Права та обов'язки учасників навчально-виховного процесу.

Хто ж є учасниками навчально-виховного процесу?

Так, це учні, батьки, вчителі. Кожен із них має свої права та обов'язки.

Робота з таблицею на стор.68 Учні опрацьовують і мають визначити, які права є однаковими для всіх учасників та чим вони відрізняються.

Складання порівняльної таблиці

Права	Однакові			
		учні	вчителі	батьки
	Участь у роботі органів шкільного само врядування, вибір форми навчання	Участь у конкурсах..., Обирати профіль навчання, користуватися навчальною базою	На повагу професійної честі та гідності, вибір засобів навчання, підвищення кваліфікації	Захищати законні інтереси дітей
Обов'язки		виконувати Статут школи, правила внутрішнього трудового розпорядку, правила для учнів, систематично і глибоко оволодівати знаннями, дотримуватися моральних та етичних норм, дбайливо ставитись до шкільного майна	Підвищувати професійний рівень, забезпечувати умови для засвоєння навчальних програм, захищати учнів від будь-яких форм насильства, додержуватися педагогічної етики, виконувати Статут школи, правила внутрішнього трудового розпорядку	Забезпечувати умови для здобуття дитиною повн. заг. осв.

Вчитель: Як же зрозуміти: **Освіта - це право чи обов'язок?**

(на дошці записано запитання)

Метод «Прес» (Учні висловлюють свої думки):

Я вважаю... Тому що... Наприклад... Висновок.

IV. Рефлексія

Вчитель: Так що ж ми з вами дізналися та чого навчилися.

Прошу заповнити останню колонку нашої таблиці **«ЗХД»**.

Декілька учнів озвучують.

Яку цінну для себе інформацію ви отримали? Які висновки зробили?

Оцінювання:

V. Домашнє завдання

1. Підготувати твір-роздум **«Які права мені насправді потрібні в школі»**.

2. Підготувати листівку-заклик: **«Краще навчатися в школі, ніж...»** (палити на дворі із друзями, бешкетувати на вулиці, грати в комп'ютерному клубі тощо).